

Katastrofikeräysohje seurakunnille

Kirkon Ulkomaanapu toimii seurakuntien kansainvälisen diakonian kanavana. Katastrofikeräyksillä kerätään varoja humanitaariseen apuun, jolla diakonian periaatteen mukaisesti autetaan kaikkein heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä. Tarkempia tietoja Kirkon Ulkomaanavun humanitaarisesta avusta löytyy liitteenä olevasta Kirkon Ulkomaanapu humanitaarisen avun antajana -dokumentista.

Vastuuhenkilöt

Keräyksen vastuuhenkilön tulee olla seurakunnan työntekijä. Seurakuntaanne toimitetaan nimeämällemme vastuuhenkilölle keräysliivejä ja lippaita keräyslupatarroineen ja sinetteineen. Vastuuhenkilö vastaa keräysvälineistä ja kerättyjen varojen tilittämisestä Kirkon Ulkomaanavulle. Lippaat ja liivit säilytetään seurakunnan toimitiloissa lukitussa tilassa.

Keräystiimi eli Nopean toiminnan joukot

Voitte yhdessä innostaa ihmisiä ja ryhmiä perustamaan keräystiimejä. Vastuuhenkilö kokoaa kiinnostuneista henkilöistä tai ryhmistä yhden tai useamman keräystiimin, jotka katastrofin tapahduttua toimivat nopeasti seurakunnan alueella lipaskerääjinä. Mukaan voivat tulla esimerkiksi erilaiset kerhot, isoskoulutusryhmät, rippikoululaiset, ryhmä partiolaisia tai muita asiasta kiinnostuneita.

Keräystiiminne voi toteuttaa katastrofin tapahduttua perinteisen katukeräyksen, ideoida itse omanlaisen keräysmuodon, esimerkiksi tapahtuman tai toimittaa lippaat erikseen sovitusti vaikka paikallisten kauppojen kassoille.

Kuinka toimia, kun katastrofi tapahtuu

- Kirkon Ulkomaanapu päättää katastrofikeräyksen aloittamisesta. Tämän jälkeen seurakuntien vastuuhenkilöille lähetetään sähköpostilla tietoa katastrofista ja katastrofikeräyksen alkamisesta, jotta paikallinen keräys pääsee nopeasti alkuun.
- Vastuuhenkilö kokoaa keräystiimin koolle mahdollisimman nopeasti tiedon saamisen jälkeen.
- Vastuuhenkilö kertoo Kirkon Ulkomaanavun välittämän tiedon katastrofikeräyksen kohteesta kerääjille. Jos akuutista katastrofista tiedotetaan mediassa, uutisointi antaa tukea keräykseen ja sitä voi hyödyntää paikallisen keräyksen organisoinnissa.
- Vastuuhenkilö sopii keräystiimin kerääjien kanssa keräysajankohdasta ja -paikoista sekä jakaa kerääjille keräyslippaat ja -liivit. Varoja voi kerätä ainoastaan Kirkon Ulkomaanavun toimittamilla keräyslupatarroilla varustetuilla vihreillä lippailla, keräysliivi päällä.
- Vastuuhenkilö kirjaa ennen lipaskeräyksen aloittamista ylös jokaisen kerääjän henkilö- ja yhteystiedot ja lippaan numeron. Mikäli kerääjä ei ole ennestään tuttu, tulee hänen henkilöllisyytensä tarkistaa.
- Lipasta ei saa jättää yksinään vartioimatta, ellei se ole huolellisesti kiinnitetty. Lippaissa on Kirkon Ulkomaanavun keräystunnus ja -lupa.
- Keräyksen päätyttyä keräystiimi toimittaa liivit ja lippaat vastuuhenkilölle.
- Kerättyjen varojen tilitys tapahtuu heti keräyksen loputtua. Seurakunta voi halutessaan tehdä myös välitilityksiä. Tilitys tehdään seuraavasti:

Seurakunta avaa lippaat ja tilittää tuoton Kirkon Ulkomaanavun tilille:

Nordea IBAN: FI33 1572 3000 5005 04

Sampo IBAN: FI02 8000 1800 2233 40

Tilittäessä tulee käyttää Kirkon Ulkomaanavun ilmoittamaa viitenumeroa tai viestiä, jossa on seurakunnan nimi ja teksti ”lipas ja katastrofin nimi” tai ”lipas ja katastrofi”, esimerkiksi ”Raision srk lipas Nepal” tai ”Raision srk lipas katastrofi”.

- Katastrofitilanteissa Kirkon Ulkomaanavun viestintä tuottaa verkkosivustolle materiaalia tapahtuneesta ja avustusoperaatioista. Materiaali on myös seurakuntien viestinnän käytettävissä.

Keräys katastrofirahastoon muuna aikana

Keräyksen katastrofirahastoon voi toteuttaa myös silloin, kun akuuttia katastrofia ei ole meneillään. Mikäli järjestätte keräyksiä muulloin kuin Kirkon Ulkomaanavun ilmoittaman katastrofikeräyksen aikana, ilmoittakaa toteuttamistanne keräyksistä ajankohta ja paikka Kirkon Ulkomaanavulle, seurakunnat@kirkonulkomaanapu.fi, jotta vältämme mahdolliset epäselvyydet. Tilitys tapahtuu kuten edellä on ohjeistettu.

Mikäli haluatte jatkaa lipaskeräyksiä keräystiimin kanssa, voitte säilyttää lippaita ja liivejä katastrofien varalta seurakunnassanne. Tällöin Kirkon Ulkomaanapu toimittaa uudet keräyslupatarrat lippaisiin keräysluvan uusiutuessa. Vastuuhenkilö huolehtii, että jokaisessa käytössä olevassa lippaassa on voimassaoleva keräyslupatarra.

Kuinka toimia ongelmatilanteissa

- Lipas rikkoutuu:
Rikkoutuneesta lippaasta tulee tehdä ilmoitus Kirkon Ulkomaanavulle (seurakunnat@kirkonulkomaanapu.fi). Ilmoituksessa kerrotaan, mitä on tapahtunut ja lippaan numero. Rikki menneen lippaan sisältämät rahat tilitetään Kirkon Ulkomaanavun tilille ja lipas palautetaan.
- Lipas varastetaan:
Lipasta ei saa missään olosuhteissa jättää vartioimatta yleiseen tilaan. Jos lipas jätetään esimerkiksi myyjäisissä myyntipöydälle, tulee se lukita kiinni ketjulla ja tapahtumassa tulee nimetä vastuuhenkilö, joka huolehtii lippaasta. Jos lipas kuitenkin varastetaan, seurakunnan on ilmoitettava siitä välittömästi Kirkon Ulkomaanapuun, seurakunnat@kirkonulkomaanapu.fi. Kirkon Ulkomaanapu arvioi tilanteen ja tekee tarvittaessa rikosilmoituksen.
- Epärehellinen kerääjä:
Jos seurakunnan työntekijä saa tietoja, joiden perusteella voidaan epäillä rikosta, on hänen tiedotettava siitä Kirkon Ulkomaanapuun.

Kiitos seurakunnallenne katastrofikeräykseen osallistumisesta!

Olette tärkeällä asialla humanitaarisessa työssä heikoimmassa asemassa olevien ihmisten hyväksi. Jokaisen kerääjän panos on todella tärkeä.

Jos jotain kysyttävää tai epäselvyyksiä ilmenee, asiakaspalvelu auttaa teitä mielellään, p. **0207871201**, asiakaspalvelu@kirkonulkomaanapu.fi.

LIITE: Kirkon Ulkomaanapu humanitaarisen avun antajana

Kirkon Ulkomaanapu (KUA) toimittaa hätäapua luonnon ja ihmisten aiheuttamien katastrofien uhreille. Apua toimitetaan pahimman hädän aikana ja kriisin jälkeiseen toipumiseen ja jälleenrakennukseen sekä avuntarvitsijoille pitkittyneissä kriiseissä.

Kirkon Ulkomaanapu on Suomen toiseksi suurin ammattimaisen katastrofiavun järjestö. Osallistumme useimpien ajankohtaisten katastrofien uhrien avustamiseen. Katastrofiavun ja jälleenrakennusohjelmien osuus koko avustustyöstämme on vuosittain noin 35 prosenttia.

Apu ja sen saajat

Luonnonmullistusten ja sotien aiheuttamissa hätätilanteissa työmme avulla turvataan pahiten kärsineille ihmisille ja yhteisöille riittävä ravinto ja välttämättömät perustarvikkeet sekä käynnistetään koulutoiminta uudelleen.

KUA:n tuella hankitaan avustustarvikkeita ja hoidetaan niiden jakelua. Tavarat, kuten huovat, ruoka, keittovälineet ja makuualustat hankitaan mahdollisuuksien mukaan tuhoalueen lähiseudulta. Joskus KUA:n yhteistyökumppanit pyytävät myös avustustarvikkeita tai asiantuntija-apua Suomesta.

Avun antamisen periaatteet

1. Avustustyössä etusijalla ovat ihmisten hätä ja oikeus saada apua.
2. Apua annetaan etniseen taustaan, uskontoon tai kansallisuuteen katsomatta tai mistään muustakaan syystä syrjimättä. Avun ensisijaisuudesta päätettäessä ratkaisevaa on vain avun tarve.
3. Avustustoimintaa ei saa käyttää poliittisten tai uskonnollisten näkemysten edistämiseen.
4. Toimintamme on hallituksen ulkopoliitikasta riippumatonta.
5. Kunnioitamme paikallista kulttuuria ja tapoja.
6. Käytämme avustustyössä mahdollisimman paljon paikallisia resursseja.
7. Avunsaajien on voitava osallistua katastrofiavun suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.
8. Välittömän hätäavun lisäksi ihmisiä on autettava varautumaan mahdollisiin tuleviin katastrofeihin.
9. Olemme vastuussa sekä avunsaajille että lahjoittajillemme.
10. Viestinnässä tuomme esiin katastrofien uhrin ihmisarvoa kunnioittavalla tavalla, ei toivottomina avun kohteina.

Katastrofirahasto

Kirkon Ulkomaanapu perusti vuonna 1999 katastrofirahaston, jonka avulla pystymme toimittamaan apua nopeasti äkillisissä hätätilanteissa.

Yhteistyökumppanit

Kirkon Ulkomaanapu tekee katastrofityötä yhteistyössä ammattimaisten kirkollisten ja humanitaaristen järjestöjen ja paikallisten yhteistyökumppanien kanssa.

Avun toimittaminen perille

Kohdemaissa katastrofityötä koordinoi kirkollisten avustusjärjestöjen verkosto ACT-allianssi. Katastrofityössä KUA ja paikalliset yhteistyökumppanit noudattavat kansainvälisiä humanitaarisen avun sääntöjä ja toimintaperiaatteita.

Usein esitettyjä kysymyksiä Kirkon Ulkomaanavun toiminnasta:

1. Miten Kirkon Ulkomaanapu toimii?

Hallinnollisesti Kirkon Ulkomaanapu on itsenäinen säätiö, jolla on [yhteistyösopimus](#) Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kanssa. Työskentelemme kansainvälisessä verkostossa, jossa tärkein yhteistyökumppanimme on kirkollisten avustusjärjestöjen verkosto [ACT-allianssi](#), jonka kautta osa katastrofiavusta toimitetaan. Kirkon Ulkomaanapu toteuttaa humanitaarisia hankkeita itsenäisesti ohjelmamaissa. Tarpeen mukaan KUA voi käynnistää itsetoteutettavan avustusoperaation ohjelmamaiden ulkopuolella. Usein katastrofiavun ja kehitysyhteistyön käytännön toteutuksesta vastaavat paikalliset järjestöt yhdessä KUA:n kanssa.

2. Meneekö apu perille?

Kirkon Ulkomaanavun toiminnan luotettavuus perustuu moneen eri tekijään. Kenttätoimistot toteuttavat hankkeita itse ja seuraavat kumppanien hankkeiden etenemistä. Hankkeita seuraavat myös yhteistyöverkostomme työntekijät.

Kansainvälisesti hyväksytty tilintarkastaja tarkastaa kussakin maassa hankkeiden tilit. KUA saa nämä tilintarkastuskertomukset, jotka oma tilintarkastajamme puolestaan hyväksyy tilintarkastuksen yhteydessä.

Avustuskohteet ja paikalliset yhteistyökumppanit valitaan huolella. Hanketta aloitettaessa varmistetaan avun perillemenon lisäksi se, että apu saa aikaan suunnitellun muutoksen.

3. Kuinka paljon eurosta menee avustuskohteisiin ja kuinka paljon menee hallintoon?

Vuonna 2017 yhdestä eurosta käytettiin avustustyöhön 87 senttiä. Jäljelle jäävä 13 senttiä kului tukitoimintoihin eli vaikuttamistoimintaan, varainhankintaan, viestintään, koulutukseen ja yleishallintoon. Tarkemmat tiedot Kirkon Ulkomaanavun taloudesta löydät [vuosikertomuksesta](#).

4. Auttaako Kirkon Ulkomaanapu vain kristittyjä ja kristillisiä järjestöjä?

KUA:n humanitaarista apua annetaan sitä eniten tarvitseville etniseen taustaan, uskontoon tai kansallisuuteen katsomatta. Evankelis-luterilaisen kirkon lainsäädäntö velvoittaa seurakuntia ja sen jäseniä antamaan diakonista apua erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muulla tavoin auteta.

5. Voiko Kirkon Ulkomaanavun kautta saada kummilapsen kehityksmaasta?

Kirkon Ulkomaanapu tukee yhteisöjä yksittäisten ihmisten sijaan. Kummilasta ei voi siksi saada KUA:n kautta, mutta työtämme voi tukea [säännöllisenä lahjoittajana](#). Avullamme järjestetään esimerkiksi ammattikoulutusta nuorille sekä tuetaan perheiden toimeentuloa ja yhteisöjen omaehtoista kehitystä.

6. Voinko lahjoittaa Kirkon Ulkomaanavun kautta tavaraa, esimerkiksi vaatteita niitä tarvitseville?

Kirkon Ulkomaanavun avustustarvikehankinnat tehdään kohdemaissa. Näin tuetaan paikallisia elinkeinoja, säästetään kuljetuskustannuksissa ja minimoidaan ympäristövaikutukset. Tästä syystä emme ota vastaan vaatteita tai muuta tavaraa kuljetettavaksi katastrofialueille.

7. Tekeekö Kirkon Ulkomaanapu lähetystyötä?

Evankelis-luterilaisen kirkon [kumppanuusjärjestöt](#) vastaavat lähetystyöstä ja kansainvälisestä diakoniasta ulkomailla. Lähetystyöstä on tehty sopimus seitsemän järjestön kanssa. KUA:n tehtävänä on toteuttaa kansainvälistä diakoniaa.

Kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun perusteet ovat kristillisessä lähimmäisenrakkaudessa. Apua ja tukea annetaan sitä eniten tarvitseville uskontoon, poliittiseen katsomukseen, sukupuoleen tai etniseen taustaan katsomatta.

Kirkon Ulkomaanapu tekee yhteistyötä monien kirkollisten ja humanitaaristen avustusjärjestöjen kanssa. Paikallisella yhteistyöllä edistetään työn kustannustehokkuutta ja vaikutusten kestävyttä sekä taataan sen juurtuminen yhteisöihin.

8. Voinko lähteä Kirkon Ulkomaanavun kautta vapaaehtoistöihin ulkomaille?

Kirkon Ulkomaanavun työtä ulkomailla toteuttavat pitkälti kunkin maan omat kansalaiset. Paikalliset työntekijät, jotka tuntevat oman maansa olot, takaavat, että apu suunnataan oikein.

KUA lähettää tällä hetkellä vapaaehtoistyöntekijöitä Kirkkojen Maailmanneuvoston [EAPPI-kumppanuusohjelman](#) kautta Israeliin ja palestiinalaisalueille sekä [Opettajat ilman rajoja](#) -verkoston kautta Kirkon Ulkomaanavun ohjelmamaihin.

Vapaaehtoistyöstä maailmalla voi kysyä esimerkiksi [Fingosta](#), [Suomen Lähetysseurasta](#), [Maailmanvaihto ry:stä](#) ja [Kansainvälinen vapaaehtoistyö ry:stä](#).

9. Mistä Kirkon Ulkomaanapu saa varansa?

Varamme tulevat ulkoministeriöltä, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnilta, yksityisiltä ihmisiltä ja yrityksiltä. Hankekohtaista rahoitusta saamme muun muassa EU:lta, YK-järjestöiltä, toisilta rahoittajamailta ja kansainvälisistä rahastoista.

10. Sijoittaako Kirkon Ulkomaanapu avustusvaroja?

Kirkon Ulkomaanapu on voittoa tavoittelematon säätiö. KUA:n hallituksen taloussäännössä tarkennetaan, että säätiö ei kerää sijoitettavia pääomia, vaan oma pääoma pidetään sillä tasolla kuin se on toiminnan kannalta järkevää. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kerätyt varat käytetään sääntöjen mukaiseen avustustyöhön.

Vastuulliseen varainhoitoon kuuluu myös talouden pitkäjänteinen suunnittelu. Jos varoja kertyy käytettäväksi pidemmän jakson aikana, ne pidetään hallituksen ohjeiden mukaisesti joko korkoa tuottavilla tileillä tai korkorahastoissa. Säätiö ei sijoita varojaan osakkeisiin tai muihin riskialttiisiin kohteisiin.